

ที่ 4227/24๑7

กรมอัยการ

12 เมษายน 24๑7

เรื่อง ผู้เสมือนไร้ความสามารถทำพินัยกรรมได้หรือไม่

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

อ้างถึง บันทึกที่ ๔๖๖/24๑7 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 24๑7

ตามข้อหารือของท่านเรื่องนางสาวทอง ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถ ได้ทำพินัยกรรมในระหว่างที่ศาลมีคำสั่งเช่นนั้นยกที่ดินให้แก่ นายหิน นางแฉล้ม บั้นเงิน บัดนี้ผู้รับมรดกตามพินัยกรรมดังกล่าวได้มาขอรับมรดกที่ดินตามพินัยกรรมนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดิน จึงเกิดมีปัญหาว่า พินัยกรรมที่บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถทำขึ้นนั้นใช้ได้หรือไม่ ซึ่งกรมที่ดินมีความเห็นว่าตามหลักกฎหมายบุคคลย่อมทำอะไรก็ได้โดยชอบ การจำกัดหรือตัดสิทธิของบุคคลต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้ง แต่บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถนั้นกฎหมายหาได้จำกัดสิทธิในการทำพินัยกรรมไว้ไม่ กรมที่ดินจึงเห็นว่าบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถน่าจะมีสิทธิทำพินัยกรรมได้ แต่เนื่องจากการแปลปัญหาข้อนี้เจ้าพนักงานที่ดินได้อ้างเหตุผลไว้ประการหนึ่งว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติถึงเรื่องความสามารถของบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถไว้ในมาตรา 3๔ ว่ากิจการที่ระบุในมาตรานั้นจะต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อน จึงจะทำให้ มีฉะนั้นการนั้นเป็นโมฆะ และในข้อ 3 แห่งมาตรา 3๔ ซึ่งเรื่งกำหนดกิจการไว้ประการหนึ่งว่า "ทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะไ้มาหรือปล่อยไปซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์หรือในสังหาริมทรัพย์อันมีค่า" กิจการเช่นว่านี้ต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อน เจ้าพนักงานที่ดินมีความเห็นว่าตามความในบทบัญญัตินี้ใช้โดยคำมีความหมายกว้างมาก การทำพินัยกรรมน่าจะอยู่ในความหมายของคำว่า ทำการเพื่อปล่อยไปซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ด้วย จึงน่าจะเป็นโมฆะกรรม กรมที่ดินมีความข้องใจและสงสัยในข้ออ้างตามมาตรา 3๔ (3) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เช่นที่เจ้าพนักงานที่ดินอ้างนั้นอยู่ จึงขอให้กรมอัยการพิจารณาให้ความเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ความพิเคราะห์ปรากฏตามบันทึกข้อหารือของท่านแล้วนั้น กรมอัยการพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้ -

1. กรมอัยการเห็นพ้องกับความเห็นของกรมที่ดินในหลักกฎหมายที่ว่า บุคคลย่อมทำอะไรก็ได้โดยชอบภายในขอบเขตของกฎหมาย การจำกัดหรือตัดสิทธิของบุคคลใดหรือประเภทใดต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้ง โดยหลักเช่นนี้ บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถจึงมีฐานะและความสามารถตามกฎหมายอย่างบุคคลธรรมดาทุกอย่าง เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษในมาตรา 3๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งก็มีความมุ่งหมายเพียงยับยั้งกิจการบางอย่างที่เห็นว่าเป็นการสำคัญเท่านั้น เพราะฉะนั้น สาระ

/ในการ

ในการพิจารณาข้อนี้จึงมีต่อไปว่า ตามมาตรา 35 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติห้ามชัด หรือแม้แต่ที่จะแปลเอาว่าห้ามมิให้บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถ ทำนิติกรรมหรือไม่

ตามความใน (3) ของมาตรา 35 ได้บัญญัติไว้ว่า "หากการอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะได้มา หรือปล่อยไป ซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์หรือในสังหาริมทรัพย์อันมีค่า" ซึ่งในภาษาอังกฤษได้ถ้อยคำว่า "Doing any act whose object is the acquiring, or parting with, a right in an immovables or a valuable movable"

โดยที่มีบทบัญญัติไว้ชัดแจ้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1646 ว่า นิติกรรมนั้นจะเกิดผลบังคับได้ตามกฎหมายก็ต่อเมื่อผู้ทำนิติกรรมได้ตายแล้ว จึงเห็นได้ว่า การได้มาก็ดี หรือการปล่อยไปก็ดี อาจการเช่นนี้จะมีได้แต่เฉพาะผู้มีชีวิตเท่านั้น ผู้ที่ตายไปแล้วไม่สามารถจะได้มา Acquiring และไม่สามารถจะปล่อยไป Parting with ซึ่งอะไร ๆ ได้ทั้งสิ้น และคงไม่มีใครเถียงว่า ในขณะที่ผู้ทำนิติกรรมยังมีชีวิตอยู่นั้น นิติกรรมนั้นไม่มีผลอะไรเลย ผู้ใดทำนิติกรรมไว้ไม่ต่างอะไรกับได้กระชายเปล่า ไม่มีผลอะไรในกฎหมายเกิดขึ้น ทั้งผู้ทำนิติกรรมก็ยังทรงไว้ ไม่ได้ปล่อยไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินตามนิติกรรมแต่แน่นอน จึงเห็นได้ว่าความที่บัญญัติในมาตรา 35 (3) นี้ไม่ได้ครอบคลุมบัญญัติห้ามบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถแต่ประการใด ผู้เสมือนไร้ความสามารถทำนิติกรรมได้อย่างคนธรรมดา และนิติกรรมที่บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถทำนั้นมีผลใช้ได้ตามกฎหมาย

2. นอกจากนั้นยังเป็นที่เห็นเด่นชัดว่า ในบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติไว้ในเรื่องความสามารถของบุคคลว่า บุคคลประเภทใดบ้างทำการอะไรไม่ได้เลย หรือทำได้โดยจำกัดจึงเป็นหลักการส่วนใหญ่ทั่วไป ซึ่งสำหรับบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถก็มีถึงเท่าที่กล่าวไว้ในมาตรา 35

แต่ต่อมาในบรรพ 6 แห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งบัญญัติโดยเฉพาะในเรื่องนิติกรรม เมื่อกฎหมายมีเจตนาจะกำหนดความสามารถของบุคคลบางประเภทที่โดยบัญญัติไว้ในบรรพ 1 เพิ่มเติมอย่างไรก็ได้กลับมากำหนดซ้ำไว้ในหมวดที่ว่าด้วยการทำนิติกรรมอีก ก็จะได้เห็นได้จากการที่กำหนดห้ามมิให้ผู้เยาว์ที่มีอายุยังไม่ครบ 15 ปีกับผู้วิกลจริตทำนิติกรรม (มาตรา 1703 - 1704) แต่สำหรับบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถนั้นกฎหมายมิได้กล่าวไว้เลย เช่นนี้ย่อมเห็นเจตนาได้ชัดยิ่งขึ้นว่ากฎหมายไม่มีความประสงค์จะห้ามมิให้บุคคลประเภทนี้ทำนิติกรรมได้

เมื่อไม่มีกฎหมายบทใดห้ามมิให้บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถทำนิติกรรม

/โดย

3.

กองทะเบียนที่ดิน
 วันที่ 742
 วันที่ 9/10/92

โดยวันจัญมาข้างต้นเช่นนี้ กรมอัยการจึงมีความเห็นต้องกับความเห็นของกรมที่ดินว่า
 บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถทำให้นัยกรรมได้.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
 (ลงชื่อ) อรรถปริชาตบุตร
 (หลวงอรรถปริชาตบุตร)
 อธิบดีกรมอัยการ

สำเนาอันถูกต้อง

[Signature]

ที่ 2411 / 2427

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค
 ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

กรมที่ดินขอส่งสำเนานิ่งสือกรมอัยการที่ 4227/2427 ลงวันที่ 12
 เมษายน 2427 เรื่องผู้เสมือนไร้ความสามารถทำให้นัยกรรมได้หรือไม่ถึงกล่าวข้างบน
 นี้ มาเพื่อขอส่งให้เจ้าหน้าที่ที่ดินในจังหวัดนี้ทราบ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป.

[Signature]

24 พ.ค. 27

(นายเสริม ศาส์อุปค)

เลขาธิการ ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

5-501130

น.อ. } *[Signature]*
 10.10.92

ท.น.ล. } *[Signature]*
 10.10.92

10.10.92

10.10.92

เสนอ กองทะเบียนที่ดิน
 ที่อ.การน.

[Signature]
 10.10.92

5-ท.น.ล.น.ล.

9.10.92